

DAĞLI

Öğleye doğru yağmur dinince babam; “Mallarımızı dene, ekine gelmesin,” dedi. Şalvarımı dizime kadar sıvayıp, yağmurdan sonranın ilkbahar havasını ciğerlerime doldurarak ekinin kenarına yöneldim. Kardeşlerim evde bir yandan sofradaki yufkalarla taze soğan dürülmüyor, bir yandan da çok çocuklu bir evde her zaman görülebilecek kavgalarına devam eliyorlardı. Sabahtan beri yağın ilkbahar yağmuru patikaları beton bir su arkı gibi temizlemişti. Derelerden akan suların çağıltısı, yuva yapmaya hazırlanan kuşların ötüşmeleri ruhumda nağmeler uyandırıyordu.

Ayaklarım yalındı. Sırtımda babamın ceket eskisi vardı. Ama üşümüyordum. Her taraftan bir buğu yükseliyordu. Sonra bu buğu vadilerden çıkanlarla birleşerek Tekeçli Dağının yamacından göğe yükseliyordu. Sabahleyin her yanları kaplayan kara bulut, şimdi göğün ufka yakın kısmını çepeçevre saran beyaz kar dağlarına dönüşmüştü. Sanki gökyüzünün en yüksek noktasından insan aklının alamayacağı kadar büyük bir çığ boşanmış, yuvarlanarak ufuktan aşağı düşüyordu. Babam, bu beyaz yığınlar için; “Bulut denize su almaya iniyor,” derdi.

Tarlanın kenarına varınca ceket eskisini püren çalılarının üzerine bıraktım. Diyrek¹ yerlerde azıcık dolaştım. Taze yapraklarını ve üzerindeki damlaları taşıyamayarak eğilmiş bir iki meşe fidanını sallayarak damlalarını döktüm. Bu arada üzerime dökülen damlalarla yarı yarıya ıslandım. Baharla yeniden fışkıran yeşillik, sanki ölüme karşı meydan okuyordu. Otlar diz boyuydu ve yağmurun yıkadığı tertemiz yüzlerle göğe gülümsüyor gibiydiler. Bu duru gök altında, bu yeşillikler arasında içim içime sıkılmıyordu. Bir çocuğun bitmeyen enerjisiyle tek ayak üzerinde sekiyor, küçük yassı taşlar alıp uzaklara fırlatıyor, kendi kendime eğlenerek vakit geçiriyordum.

Orada her şeyi unutarak oyunlar icat edip eğlendim bir süre. Sonra yamaçtaki ormandan gelen seslerden iki kişinin bir şeyler kovaladığını anladım. Ardından bir kişinin daha sesi duyuldu. O da yamaçtakilere bağıriyordu. Bu sesler kendi dünyamdan ayırdı beni. Gelenleri gözetlemeye bağladım. Sesinden yolda olduğunu sandığım adam bana doğru geliyordu. Ama her taraflar ormanla kaplı olduğu için göremiyordum onu. Biraz sonra; “Varıyor ha... salma, o yana geldi...” demelerinden birkaç hayvan kovaladıklarını anladım. Çok geçmeden bu hayvanlardan ikisi ormandan çıkıp, ekine doğru yönelince, ben de onlara doğru koştum. Bunlar, bir çift tosendu. Beni görünce geri döndüler ve tekrar ormana daldılar. Adamlardan ürkercesine kaçmalarına bakılırsa tordular. O sıra yoldan gelen adam biraz ilerde gözüksü. Boynuzundan iple bağladığı kocaman bir öküzü çekiyordu. Beni görünce ormana kaçan hayvanları geri çevirebilmek için yardım istedi. Beraberce tosunların ardından ormana daldık. Öbür iki kişiden biri dereye inmiş oradan bağıriyordu. Arkamdaki adamı çabucak geride

birakarak sesin geldiği yana koştum. Oraya vardığım zaman genç bir adamla karşılaştım. Hayvanları geri çevirmiş bir taşın üzerine oturmuştu. Damlalardan yarı ıslak olmasına rağmen ceketini çıkarmış, kolunun üzerine almıştı. Beni görünce durumu anladı ve hayvanların gittiği yönü işaret etti.

Ben, o kadcarkı koşmalarla yorulmazdım. Ayrıca bu yamaçları tanıyordum. Hayvanların hangi yöne giderlerse uzaklaşmak için yol bulabileceklerini bilirdim. Onun için ayağımın yalın olmasına aldırmadan ormana daldım. Avını kovalayan bir zağar gibi hayvanların izini sürerek ilerliyordum.

Onlara biraz ileride yetiştim. İki tosun korku içinde bir kayanın dibine sinmişlerdi. Beni görünce yeniden kaçmak istediler, ama çabucak önlerine dolandım ve yoldan yana çevirdim. Sonra bir inekle danasına da rastladım orada. Dördünü beraberce önüme katıp, yola çıkardım. Kaçmak isteyince kestirmeden önlerine koşuyor geri çeviriyordum. Biraz yukarı çıkınca adamlara bağırdım. Onlar da geldiler. Çemberi yavaş yavaş daraltarak bizim eve doğru sürdük hayvanları. Bağrıışmalardan babamların da haberi olmuştu. Dışarı çıkmışlar bizi deniyorlardı. Hayvanlar ağılların arasına girince kardeşlerim de geldi. Hep beraber ahıra sürdük. Amca da öküzün ipinden çekerek bizim arkamızdan eve geldi.

Adam, babamla tanışıyormuş. Konuşmalarından anladın bunu. Ova köylerinden bir tüccardı. Yanındakiler de komşu köyden iki delikanlıydı. Tüccar, bu malları onlardan satın almış, mal sahipleri o nedenle yolluyorlardı. Ama konuşmalara bakılırsa buradan ileri gitmeyeceklerdi. Konuklarla babam bir süre içerde oturdular. O ara anam öğle yemeğini hazırladı ve sofra serdi.

Hava ayazıymıştı. Duru gök, insana dünya genişlemiş hissini veriyor, gamını kasavetini dağıtıyordu. Ama tüccarın yüzünden yemek boyunca malları nasıl götüreceğinin

kaygısı eksik olmadı. Öteki iki kişi; “Biz buradan geri döneceğiz,” diyorlardı. Oysa iki gün sonra pazardı ve adamın malları Salı günü kurulacak hayvan nazarına, kasabaya ulaştırması gerekiyordu. O nedenle tüccar, malları ahırdan çıkarmadan önce: Babama; “Çocuğu ver malları pazara götürmeme yardım etsin, emeğinin karşılığını veririm,” dedi. Bir süre ayaküstü yavaş sesle konuştular. Bunu duydum ya hemen ayakkabı eskilerimi elime aldım ve hazırlandım. Anamın pek gönlü olmadı bu işe. Fakat babam razı olduktan sonra...

Sonra ahırda ineği de öküzün ipinin öbür ucuna bağladılar. Biz, öğle geçkini yola koyulduk. Tüccar Seyit Dede adında bir adamdı. Kısa boyluydu. Esmer, etli bir yüzü, sarkık kocaman karnı vardı. Beni yanına aldıktan sonra yüzündeki kaygılar silinmişti. Önden gidiyor, öküzle ineğin ipini çekiyordu. Ben, arkadan ötekileri sürüyordum. Dana da anası iplenince tosunlarla beraber gitmeyi yeğledi. Arada bir yolu sapıp kaçmak istiyorlar, ama fırsat vermiyordum. Ayaklarımın yalın olmasına alıştım. Kara lastik ayakkabılarımı bir elimde taşıyor, öteki elimle hayvanların önüne taş atıyordum. Onun için bu koşturmalar zor gelmiyordu bana. Tüccar Seyit Dede, arada bir; “Sür Erali!” diye bağılıyor, benim gayretimi artırıyordu.

Bir süre sonra tosunlar da çaresizliğe kıpılıp, öküzle ineğin ardından uslu uslu yürümeye başladılar. Bu gidişle fazla zorluk çekmeyecektik.

Evden bir iki saat kadar uzaklaştıktan sonra içimde bir garip duygu hissettim. Kendi kendime; “Ben gitmekten vazgeçtim,” diyerek geri dönmek istedim. Kardeşlerimi, anamı özlemeğe başlamıştım bile. İlk kez ayrılıyordum evimizden. Üstelik anam veya babam da yoktu yanımda.

İkinciye doğru yol tepelerden inip, düzlüğe getirdi bizi. Çevremizde bizim köydekinden daha çok daha boy almış ve başaklamış, çevresinde ağılı olmayan ekinler vardı. Orada azıcık mola verip dinlendik. Hayvanlar da yarı ürkek, yarı ümitsiz, başlarını yere eğip birkaç gevişlik ot kopardılar. Seyit Dede kalacağımız eve ancak yatsı vaktine ulaşabileceğimizi söyledi. Sonra bana; “Yoruldu mu?” diye sordu. Vücudumda bir ağırlaşma hissediyordum, ama hayır diye cevap verdim. Yarım saat kadar bir dinlenmeden sonra yeniden yola koyulduk. Malları önümüze katıp ikimiz de arkadan gelmeye başladık. Yol, ekinlerin arasında uzanıyordu artık, üstelik çevresinde ağıl da yoktu. Ben içimde hayvanlar ha kaçtı, ha kaçacak diye bir kaygıyla yürüyordum. Seyit Dede ise rahatlamış gözüküyor, arada bir ısıklık kaptırarak, türkü mırıldanarak ilerliyordu. Bir ara şehirde giymeyi tasarlayarak yanıma aldığım ve hala elimde taşıdığım eski ayakkabılarım gözüne takıldı ve malları çokça kârla satarsa bana bite de ayakkabı alacağını söyledi. Biz, böyle sessizce giderken aşağıdan bir at arabası gözüksü ve hayvanlar daha arabayla karşılaşmadan, tekerlek sesinden ürküp yolu saptılar. Ben önlerine koştum ama yetişemedim. Tosunlarla dana ötekilerden ayrılıp kuyruğu omuzladılar. Yeni başaklamış bir ekin tarlasının içinde alabildiğine koşuyorlar, koştukça da keyiflenip oynuyorlardı. Islak olması nedeniyle önce ekinin içine girmeğe tereddüt ettim. Ama Seyit Dede; “Koş, salma, hava kararıyor, kaybedersek bir daha bulamayız.” diye bağırınca hayvanların arkasından ekine daldım. Ekin boyumu alıyordu. O nedenle hayvanları göremiyordum ve çabalarım pek de bir işe yaramıyordu. Bir elimde sopam, bir elimde ayakkabılarım hayvanların arkasından ilerlemeğe çalışıyordum. Biraz sonra her taraflarım ıslandı. Sopa ekinlere takılıp ilerlememe engel olduğu için onu hışımla bıraktım. O zaman daha hızlı koşmaya başladım. Ama hiç bir yararı olmadı. Ekin boyumu alıyor, ben de tosunların nereye gittiğini görüp geri çeviremiyordum. O zaman yeni şeyler geldi aklıma. Durduğum yerde yukarı sıçırıyor, hayvanları görmeğe çalışıyordum. Ama o zaman da pek bir şey göremiyordum. Çünkü hayvanlar da ekinin içinde kaybolmuştu. Ancak sağrıları ile kulakları dışarıda kalıyordu.

Oysa tüccar bağırıyor, çabucak geri çevirmem için beni azarlıyordu. Tüccarın söyledikleri zoruma gitti ve ağlamaya başladım ama hayvanların peşinden koşmayı da bırakmadım. Bütün gücümle hayvanların önüne koşup, çevirdim onları. Belki bir saat süren kir kovalamacadan sonra tosunları geri getirebildim. Seyit Dede öküzle ineğin iplerinden tutmuş, yolun kenarında otlatıyordu. Yanına geldiğim zaman sırtımda ne varsa ıpsıladı. Hayvanlar da suya girmiş gibiydiler. Çünkü o günkü yağmur buraya da yağmış ve ekinin ıslaklığı kurumamıştı. Seyit Dede bağırarak hayvanların boynuzuna küfretti. Kaçma suçlarını da bana yıkarak, “Haline bak, bu, zamanında koşmadığın için oldu,” dedi. O zaman yeniden gözlerimden yaşlar boşandı. Ama suçluymuşum gibi yönümü öbür tarafa çevirerek, ağladığımı göstermedim ona.

Yola koyulduğumuz da güneş batıyordu. Gene öküzle inek öndeydi. Seyit Dede çekiordu onları. Ben, üzerimden sular sızarak arkadan geliyordum. Hem tüccara hem de tosunlara kızgındım.

Bir süre ne Seyit Dede bana seslendi ne de ben ona bir şey söyledim. Gün batalı epeyce olmuştu. Akşamın alacakaranlığının yerini şimdi ay ışığı almıştı. Uzaktan, bende hüzün uyandıran, koro halinde kurbağa sesleri geliyordu. Çünkü bu sesler bizim derelerden de gelirdi ve bana evimizi hatırlatmıştı. Ben yavaş yavaş üşümeğe de başlamıştım. Hava gittikçe serinliyordu. Gök, vakit ilerledikçe sıklaşan bir yıldız nakışıyla süsleniyordu. Sanki görünmeyen bir el ay ışığında dokuyordu gergefini. Biraz sonra Seyit Dede geriye dönerek; “Üşüyor musun?” diye bağırdı. Önce seslenmedim. Sonra; “Azıcık,” dedim. Tüccar; “Yaklaştık bir saate varmaz, eve ulaşırız, orada kuru çamaşır verdiririm sana,” dedi. Sevindim bunu duyunca. Tüccarın beni düşünmesi hoşuna gitti. Ona duyduğum kızgınlık hemen iyiliğe bıraktı yerini. Çocukluk işte; o yaşta tertemizdir yürekler. Çocukluğun güçsüzlüğünden kaynaklanan kin ve kırgınlık bile her an yerini iyi duygulara bırakmaya hazırdır. Gerçekten do ondan sonra uzun saatler yürümedik. Biraz sonra evleri bizimkine benzemeyen bir köye girdik. Evler birbirine bizim samanlık ve ahır damlarımız kadar yakındı. Önce bunların hepsini bir adamın evi sandım. Bütün bu binalar babamın anlattığı ağanın evleri gibi geldi bana. Ardından üzeri toprak olmayan evleri görünce iyice şaşırdım. Ay ışığında daracık sokaklarda ilerleyerek bir süre daha gittik. Sonra bir evin önünde durdu Seyit Dede ve kapıyı çaldı. Ev sahibi ve oğulları ellerinde lambalarla dışarı çıktılar. Önce hayvanları ahırın bir köşesine çektiler. Seyit Dede öküzle ineği kendi eliyle bağladı. Sonra hep beraber içeri girdik.

Konuk olduğumuz ev iki katlı bir konaktı. Üst kata içerden bir merdivenle çıkılıyordu. Seyit Dede, merdivenin dibine ayakkabılarını çıkarırken benim için çamaşır istedi. “Çocuğun üzeri ıslak, sizinkilerin giysilerinden bir şeyler verin de soyunsun,” dedi. Bana da orada beklememi işaret etti. Anam yaşlarında bir kadın çamaşırlar getirdi bana. Orada merdivenin arkasına gelen karanlık yerde gömleğimle şalvarımı çıkararak verilenleri giydim. Bunlar bana bolca gelen bir pantolonla, kırizet bir okul önlüğüydü, ikisi de bir tuhaf duruyordu üzerimde. Sonra ben de yukarı çıktım. Tüccar ve ev sahipleri bir odada oturuyorlardı. Seyit Dede beni görünce; “Oooo Erali, sen okullu olmuşsun be...” diye yârenlik etti. “Bir de şu saçlarını kısalttırsak tam bir okullusun sen.” Seslenmeden bir kenara oturdum. Gerçekten de kırizet önlük tam bana göreydi. Belinin sıkması, yakasındaki beyaz düğmeler... Orada sessiz otururken ben de okula gidebilsem, böyle önlüğüm olsa diye doyumsuz bir arzuya kapıldım. Biraz sonra yemek getirdiler. Seyit Dede’yle benden başka kimse oturmadı sofraya. Tüccar su ve soğan da istedi. Bu kadar rahat hareket etmesinden konuk olduğumuz evle yakın akrabalığı olduğunu anladım. Yemekten sonra odanın sıcaklığı ve yorgunluğum tatlı bir uykuyla başka bir dünyaya götürdüler beni. Konuşulanları dinlerken oracıkta uyumuşum. Bir ara tüccarın sesiyle uyandım. “Kalk Erali, yatağına yat,” diyordu. Zorla gözlerini açıp, tüccarın da yardımıyla bir yatağa girdiğimi hayal meyal anımsıyorum.

Sabahleyin gene tüccar uyandırdı beni. Odada ikimizden başka kimse yoktu. Sonra ev sahibi girdi içeri. Seyit Dede namazını kılarken ben de üzerimdekileri çıkarıp, kendi giysilerimi

geçirdim sırtıma. Kırizet önlüğü bırakırken doyumsuz gözlerle baktım ona. Bizim köyde de okul olsa, bizim de kırizet önlüğümüz olurdu diye düşündüm, kendi kendime. Sonra Seyit Dede benin için azık istedi ev sahiplerinden. “Çocuğu mallarla merada bırakacağım. Hayvanlar otlasın biraz. Ben komşu köylerden bir iki mal daha almak istiyorum,” dedi. Gitmeğe hazırlanırken balkona çıktım. Birbirlerinin dibine sokulmuş evlerin bacalarından dumanlar yükseliyordu. Hepsinin üzeri kiremitli değildi. Evlerin bir kısmı huğ idi. Her şeyleri görmek isteyen bir gözle çevreme bakınırken evin önündeki traktöre takıldı gözlerim. Narçiçeği rengindeydi. En çok o kocaman tekerleklerine şaştım. Aşağı inince, yanından geçerken, elimle dokunarak sertliğini kontrol etmeyi koydun aklıma. Traktöre bakmak ve ona dokunmak yenemeyeceğim kadar güçlü bir arzu idi içimde. Evin ben yaştaki çocukları merdivenleri aşağı yukarı inip çıkarak okul hazırlıklarını yapıyorlardı. Karşılaştıkça bana alaycı bir gözle bakıyorlar gibi geldi.

Seyit Dede ile beraber evden gün doğarken çıktık. Çamurlu sokağa ilk adımımı attığım zaman ayakkabım kirleniyor diye üzülmedim desem yalan olur. Yola çıktığımız zaman Seyit Dede öküzle ineği çekiyor, ben de arkadan öbürlerini sürüyordum. Köy yavaş yavaş uyanırken terk ettik orayı. Biraz ilerleyince suyun kenarına saptık ve boş bir araziye geldik. Tüccarın dediğine göre burası köyün merasıymış. Herkesin hayvanı bu merada otlarmış. Bizim oralar gibi geniş, boş dağ yamaçları, vadiler yokmuş, gerçekten de çevre araziler hep ekindi ve üstelik hiç ağaç ta yoktu buralarda. Yalnız mera denen arazide tek tük çalılar vardı.

Seyit Dede akşama geleceğini söyleyerek, beni orada bırakıp gitti. Ayrılmadan önce mallara iyi mukayyet olmamı, kaybetmememi sıkı sıkı tembih etmeyi de unutmadı. O gidince malları arazinin doğusuna sürdüm. Hayvanlar acıkmışlardı. Genellikle başlarını yerden kaldırmıyor, dışlerine dokunur bir şey bulurlarsa sası olmasına aldırmadan koparıyorlardı. Yalnız, o iki tosun gene ürkekti. Ara sıra uzaklara bakıyor yoldan geçen köylülerin atlı arabalarından ürküyorlardı. Daha otların çiği kurumadan gelip gidenler arttı. Meradan geçen yol iyice işlemeğe başladı. Önce tarlalara pamuk, susam ekmeğe giden köylüler, sonra da okul çocukları uyandırdı bu yolu. Okul köyün öbür başında olmalıydı. Akşam konuk olduğumuz mahallenin çocukları buradan geçerek okula gidiyorlardı. Kiminin elinde, kiminin sırtında çantaları vardı. Hepsi önlüklüydü.

Kızların saçları taranıp kurdele bağlanmış, erkeklerin saçları kısa kesilmişti. Onlara ne kadar özenle baktığımı anlatamam. Giysilerimin eski, saçlarımin uzun olmasından utandığım için bütün istememe rağmen yanlarına gidemedim. Gülüşüp, alay ederler diye korktum.

Ben, hayvanları mümkün olduğunca bir arada tutuyor, ayrılmalarına fırsat vermiyordum. Derken, meranın öbür ucunda köyün hayvanları köründü. Koyun, keçi, sığır hepsi bir aradaydı. Çoban tüm hayvanları meraya doğru sürüyordu. Sanki zenin bir yörük yaylaya göçüyormuş gibi geldi bana. Güneş yavaş yavaş yükseliyordu. Otların üzerindeki çiğ ve damlalar kurumuştu artık. Ben, hayvanların çevresinde onları istediğim yöne sürerek otlatmaya ve köyün hayvanlarına katmamaya çalışıyordum. Şimdi de öküz huysuzlanmaya başlamıştı. Yılmayan bir inatçılıkla köyün mallarına karışmak istiyordu. Hâlbuki ben karıştırlarsa seçemeyeceğimden korkuyor, o nedenle mümkün olduğunca kenara sürüyordum

onları. Bir süre sonra arazinin kenarından akmakta olan suyun kıyısına çevirdim hayvanları. Bu, bahar mevsiminde kudurarak bizim oradan geçen Savrun çayıydı. Buralarda daha bir hırslı inmiş gibi akıyordu. Ama daha bulanık, daha ağır ve kararlı bir gidişi vardı.

Kendi kendime hiç bir şey düşünmeden oyalanıyordum orada. Bazen gözlerim bulanık suyun akışına takılıyor, bazen hayvanların otları nasıl kopardığını inceliyordum. Bazen yerde gördüğüm küçücük yuvarlak bir taş dakikalarca oyalıyordu beni. Ama bunların hepsi bende hiç bir iz bırakmadan çabucak dağılıp gidiyorlardı. Arada hayallerimin beni kendine çektiği de oluyordu. O zaman geri evimize dönüyor, ayakları yalın, giysileri yırtık, saçları tıraşsız arkadaşlarımla oyunlara dalıyordum. Kör Durmuşun oğlu Ziya ile keçiler önümüzde dağa tırmanıyorduk. Ziya en çok sevdiğim arkadaşımdaydı benim. Keçilerinden başka hiç bir geçim kaynakları yoktu. Babası hem tembel, hem de hastalıklı bir adamdı. Bu güne dek iki dönümlük bir tarla sahibi olmamıştı. Evin bütün yükünü Ziya çekmişti. Kısa boyu, kısa ama yaşına göre kuvvetli kolları ile durmadan çalışırdı.

Öğleye doğru tekrar yolun kenarına gelmişti hayvanlar. Ben de yine onların çevresinde kendi dünyamda oyalanıyordum. Bir traktörün homurtusuyla bir rüyadan uyanır gibi bırakıverdim hayallerimi. O yana dönerek benim için vazgeçemeyeceğim kadar ilginç olan bu makineyi incelemeğe başladım. Az sonra yanıma gelince durdu. Bu, akşam konuk olduğumuz evin narçineği rengindeki traktörüydü. Evin delikanlı oğlu kullanıyordu. Benim için durduğunu anlayınca hemen yanına koştum. Yüzümde yenemediğim bir gülücük vardı. Önce o seslendi; “Ne o Erali, malları mı güdüyorsun?”

“Evet,” diye cevapladım.

“Huysuzlanıp kaçmıyorlar ya?” diye başka bir soru sordu.

“Yok,” dedim. Ardından “Ben mal gütmeye alışkınım, kaçırmam ki” dedim.

O ara yaklaşıp traktöre elimi sürdüm.

Delikanlı makinaya olan hayranlığımı anlamış olmalı ki “Traktörü seviyor musun?” dedi.

“Evet,” dedim. “Hem de çok seviyorum.”

O bakışlarını sarmakta olduğu cıgaradan ayırıp, bir müddet beni süzdükten sonra; “Gel öyleyse, bin” dedi. “Çık yukarı.” Sevinerek traktöre tırmandım ve sol kanada oturdum. İçimden büyük bir mutluluk yayılıp, yüzümden dışarı taşıyordu. Sonra delikanlı; “Sürelim mi traktörü?” dedi. Yüzüne bakıp sen bilirsin gibilerden omuzlarımı çekiştirdim. O zaman delikanlı; “Sıkı dur,” diyerek traktörü hareket ettirdi. Önce yavaş yavaş gidip, sonra hızlandık. Benim sevincime diyecek yoktu. Ama çok gitmeden durdu ve “Haydi in,” dedi. “Hayvanlar bir tarafa gider şimdi. Onlara mukayyet ol. Akıllı bir çocuksun sen.” Hemen traktörden atladım, minnet ve mutluluk dolu gözlerle baktım delikanlıya. O traktörü homurdattı elinin birini bana doğru sallayarak hızlıca uzaklaştı. Bir süre arkasından baktıktan sonra geri dönüp koşmağa başladım. Hayvanlardan epeyce uzaklaşmıştım. Gökteki parlak güneş daha da coşturuyordu

mutluluğumu. Hayvanların yanına geldiğim zaman tıraşsız uzun saçlarımın altından alnım terlemişti. Oraya oturdum ve ağızımı yedim.

Yemekten sonra gene oralarda oyalanıyordum. Güneş tatlı sıcaklığıyla tüm canlıları mutluluğa boğuyordu. Bir çalının dibine uzanıp başımı kolumun üzerine kodum. Neredeyse uykuya dalıyordum ki yoldan geçmekte olan çocukların sesiyle kendime geldim. Doğrulunca onlar da beni gördüler. Bunlar, sabah yoldan geçerek okula giden çocuklardı. Bir süre uzaktan beni süzdükten sonra, yoldan sapıp yanıma geldiler. Konuşmadan bir süre daha baktık.

Sonra aralarından biri hayvanları göstererek; “Sen bu malları mı güdüyorsun?” dedi.

“Evet” dedim.

Bir başkası; “Çoban mısın sen, okuma yazma biliyor musun?” diye sordu.

Ben de iki soruyu da beraber cevapladım; “Çobanım ben. Okuma yazma da bilmiyorum.” dedim.

O ara birisi kitabını çıkarıp at ve kedi resimleri gösterdi bana. Başka biri alay ederek; “Şu güttüğü mallardan farkı yok ki resimleri bilsin,” dedi.

Canım sıkıldı bu lafa. Çocuğa kızarak; “Biri at, öteki de kedi. Bilmiyor mu sanıyorsunuz?” dedim.

İçlerinden cingöz olan birisi; “Elbiseleri yırtık, ayakları da çorapsız, şuna bakın şuna...” diye alay ederek yanıma yaklaştı ve ellerini saçıma doğru uzattı.

Sonra; “Sizin köyde hiç makine yok mu, kestirsene şu saçlarını,” dedi.

Ben onun ellerini geri iterek; “Yok!” dedim, “Bizim köyde okul da yok, makine de.”

Sonra bir başkası daha yaklaşıp kulağımı tutmak istedi.

“Elleyelim şunun kulağını da avrat olsun,” diyordu.

Ama üzerine doğru yürüyüp de ben de onun kulağını tutmak isteyince geri geri çekildi ve bir daha üzerime gelememi. Sonra nedendir bilmiyorum aralarından biri; “Haydiyin gidelim, boş verin çobanı,” deyince hep beraber koşarak yola koyuldular. Ben yine bir çalının dibine oturup, yalnızlığımı dalmıştım. Güneş duru bir göğü aydınlatarak batıdaki dağların üzerine doğru iniyordu. Hava, bu ağaçsız gölgesiz yerde sıcaklığını hissettiriyordu artık. Tıraşsız saçlarımın altında ter damlacıklarının oluştuğunu hissediyor, arada bir elimi alnımda dolaştırıyordum. Yaklaşan bir ayak sesi bu dalgınlığımdan ayırdı beni. Dönünce akşam konuk olduğumuz evin ilkokula giden oğlunun yaklaşmakta olduğunu gördüm. Yanıma gelinceye dek bakışlarımı onun üzerinden ayırmadım. Yaklaşınca gülümseyerek çantasına davrandı ve onu sırtından indirip, bir kenara koydu. Belli ki oda terlemişti ve kitaplarının bulunduğu bez çanta başına yük olmuştu. Yere çöktükten sonra önlüğünün eteğiyle terini silerken, dostane bir sesle; “Mal mı güdüyorsun?” dedi.

“Evet,” diye cevapladım onu.

Ben de “Nerede sizin okulunuz?” diye sordum.

Eliyle batı tarafı gösterdikten sonra tekrar; “Sizin köyde okul yok mu?” dedi.

“Hayır,” dedim.

Adımı sordu bana. “Erali,” dedim. Ardından “Ne demek o?” dedi.

Ben; “Ne nedemek?” diye soruyu soruyla cevapladım.

Çocuk yeniden; “Erali demek ne demek?” dedi.

Berberce güldük bu lafa. Karşıma oturmuştu. Birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Nedense bu hava farkında olmadan yaklaştırdı bizi. “Kitaplarına bakabilir miyim?” diye bir teklifte bulundum. O, “Tabi...” diyerek çantasını uzattı bana. Kitapları çıkarmak için çantayı aldığım vakit bir heyecan hissettim içimde. Ömrümde ilk kez kalem ve deftere dokunacaktı elim. Sonra bez çantadan aldığım bir kitabı karıştırmaya başladım. Şimdi hepsini yeterince anımsayamadığım, benim için bakımına doyum olmayan resimler vardı bu kitabın içinde. Arkadaşım da yanıdaydı. Bir yandan sayfaları çeviriyor, bir yandan da bana açıklamalarda bulunuyordu. Kuzu, at, kedi, elma, tilki resimleri vardı bu kitapta. Horozlar, civcivler görüyorduk bazı sayfalarda. O an okula gitmemenin sıkıntısını, ezikliğini duyuyordum içimde. Ama resimler daha ilginç geliyordu. Burada ikimiz baş başa vererek beraberce karıştırdık bütün sayfaları. Sonra diğer kitapları, defterleri de karıştırdım bir bir. Ama çoğu yazı olduğu için fazla ilgimi çekmedi bunlar. En çok o resimli kitapla renkli kalemleri sevdim. Kimi kırmızı, kimi sarı renkliydi. Her şey benim için ulaşılamayacak kadar yüce ve uzak şeylerdi.

Burada ne kadar oyalandık bilemiyorum. Hayvanları yeniden akıl edebildiğim zaman onlar çoktan kaybolmuşlardı. Telaşla kalkarak çevrede koşturmaya başladım. Arkadaşım orada kalmıştı. Bir solukta dolaştım her yanları. Sonra nehre yakın bir ekinin kenarında buldum onları. Ekinin sahibi önüne katmış kovalıyordu.

Adam, beni görünce sordu; “Sen misin bu malların çobanı?”

Korkarak; “Evet” diye cevapladım.

Ekin sahibi bana doğru yaklaşıyor, ben de çabucak uzaklaşabilmek için malları önüme katmış sıkıştırıyordum. Sonunda adam yetiştı ve küfrederek elindeki çıbıkla her yanlarıma vurdu. “Ulan it oğlu it, nasıl çobanlık bu?” diyordu. Ardından çıbığı bırakarak bir eliyle saçlarını yakaladı. Başımı geriye doğru çekerek kimin nesi olduğumu sordu bana. Oysa ben, duyduğum suçluluğun altında ezilmiştim. Adamın yüzüne bakamıyordum.

Sonunda “Dağ köylerindenim,” dedim. “Bu mallar da tüccar Seyit Dede'nin.

O zaman daha çok kızdı; “Mallardan farkınız yok sizin,” diyordu.

Ancak Mağaralarda yatıp, ormanlarda hayvanlarınızla yaşamayı bilirsiniz”. Son olarak bir tokat patlattı suratıma. O an ufuk gözlerimin önünde bir topaç gibi döndü. Hiç bir şey

göremiyordum. Ancak yaşlar akıyordu gözlerimden. Adam bırakınca kaçmadım. Kırılmış çocukluk gururum her şeyi haklıya teslim ediyor, ama bu hâle de razı olamıyordu.

“Sana hayvanları böyle ekine salasın diye mi ekmek veriyorlar!” anlayabildiğim son cümle oldu. Hayvanlar önümde ağlayarak nehre doğru giderken kulaklarım uğulduyordu. Suyun kenarına vardığım zaman hâlâ ağlıyordum. Önce mallara kızmak geçti içimden. Ama onların birer hayvan olduklarını düşünerek vazgeçtim. Nedense gözlerim gene suya takılarak bir an unutmuşum kendimi. Bulanık su köpürerek, kudurarak akıyordu. Dalgınlıktan kurtulduğum zaman boğazımda bir hıçkırık vardı ve ben suyun kenarında sopama dayanmış duruyordum.

Başımı kaldırıncı taaa uzakta, kuzeydeki dağlar çarptı gözüme. O zaman anamı ve evimizi düşündüm yeniden. Düşündükçe bir tuhaf oldum. Sonunda okulumuzun olmayışında buldum bütün suçu. Bizim köye de yol gitse, okul yapılsa buralarda olmazdım şimdi. Deminki çocuklar gibi okula giderdim ben de. Kamyonlar, traktörler gelirdi köyümüze. Bunları düşünürken sessizce suya atlayıp, yüzerek çocukların çoban olmadığı bir dünyayı aramak geldi aklıma. Sonra büyüyünce tekrar köyüme dönecek ve bir okul yaptırıp narçiçeği renginde traktör getirecektim çocuklara.